

сучасних технологій. Працюючи по сучасним технологіям, ці комплекси будуть забезпечувати населення тільки якісними продуктами харчування за доступними цінами.

Список використаних джерел

1. Большой экономический словарь/ Под ред. А.Н. Азрилиана. - М.: Институт новой экономики, 1997. - 856 с.
2. Гуртов В.К. Инвестиционные ресурсы. - М.: Экзамен, 2002. - 384 с.
3. Должанський І.З., Загорна Т.О., Удалих О.О., Герасименко І.М., Ращупкіна І.М. Управління потенціалом підприємства. Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 362 с.
4. Иинвестиционные и инновационные процессы в АПК Украины в условиях аграрной реформы: Монография/Под общ.ред. профессора В.Г.Ткаченко и профессора В.И.Богачева,- Луганск: «Книжковый світ», 2010. - с. 242.
5. Звіт про капітальні інвестиції (ф.2 - ін). - Київ: Держкомстат України, 2009. - с. 3/<http://www.ukrstat.gov.ua>.

***Annotation.** Article is devoted to the essence of investments and investment potential of the enterprise. Today the question of funding and management of investment is especially important in difficult economic conditions. Given this, we set the goal of the peculiarities of modern mechanism of investing in the market of animal husbandry.*

***Key words:** Investments, potential, management investment potential of enterprise, animal husbandry.*

УДК 65.012.32:339.137.2:334.7

Н.В. Магас, викладач,

Львівський інститут МА УП, м. Львів

ЕЛЕМЕНТИ БЕНЧМАРКІНГУ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У статті проаналізовано вплив бенчмаркінгу на систему фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Запропоновані елементи бенчмаркінгу у визначенні рівня фінансової безпеки та використанні фінансового потенціалу.

***Ключові слова:** фінансова безпека, суб'єкт господарювання, бенчмаркінг, фінансовий потенціал, операційний та фінансовий леверидж, рівень фінансової безпеки.*

В умовах недобросовісної конкуренції, підвищення рівня ризиків та загроз та постійній зміні соціально-економічних індикаторів має важливе значення використання елементів бенчмаркінгу в системі фінансової безпеки суб'єктів господарювання. На даний час спостерігається підвищений інтерес суб'єктів господарювання до нових технологій. Для забезпечення фінансової безпеки діяльності суб'єкти господарювання повинні постійно слідкувати за новинками, які виникають, мати інформацію про діяльність конкурентів, або лідерів ринку. Це досягається за допомогою бенчмаркінгу фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Бенчмаркінг в системі фінансової безпеки дає можливість зробити аналіз і дати оцінку діяльності лідерів ринку, порівняти власні методи управління з лідерами, адаптувати їхні методи управління до власної діяльності. Основною ціллю бенчмаркінгу є вчасно попередити загрози, які виникають із зовнішнього середовища і розвиток діяльності, відрив від конкурентів, вибравши кращі методи управління поєднати їх, застосувати у власній діяльності, гарантувати фінансову безпеку суб'єктів господарювання.

Завданнями бенчмаркінгу фінансової безпеки суб'єктів господарювання є:

- повний аналіз діяльності суб'єктів господарювання;
- оцінка сильних та слабких сторін діяльності, клієнтів, необґрунтованих витрат, напрямків вдосконалення певних видів діяльності;
- дослідження конкурентів і лідерів у своїй галузі діяльності;
- використання кваліфікованих кадрів, які перші можуть побачити ризики і загрози вчасно зреагувати на них, застосувати методи управління лідерів і адаптувати до власної діяльності, впроваджувати нові ідеї та технології діяльності;
- досягнення лідерства у своїй сфері діяльності, маючи переваги перед конкурентами.

При здійсненні бенчмаркінгу суб'єктам господарювання необхідно переконатися у необхідності змін, визначенні того, що саме має бути змінено, обґрунтування того як ці зміни вплинуть на діяльність суб'єкта господарювання, чи ці дії не дадуть зворотній до фінансової безпеки ефект.

Узагальнення підходів до аналізу фінансової діяльності на основі використання фінансового потенціалу дозволяє сформулювати таку залежність між показниками та рівнем фінансової безпеки, яка представлена в таблиці 1.

Визначення рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання дає можливість визначити чи достатньо йому власних оборотних коштів для функціонування та розвитку. Абсолютна фінансова безпека говорить про те, що в суб'єкта господарської діяль-

ності достатньо власних оборотних коштів для функціонування. При нормальній фінансовій стійкості суб'єктам господарювання практично вистачає власних оборотних коштів. Нестійкий фінансовий стан свідчить про те, що власних оборотних коштів невістачає, суб'єкт господарювання залучає середньострокові та довгострокові позики і кредити. Критичний рівень фінансової безпеки, суб'єкти господарювання крім довгострокових і середньострокових позик і кредитів, ще залучає короткострокові. Кризовий фінансовий стан це коли суб'єкт господарювання не може здійснити фінансування власної діяльності за рахунок власних і позичених джерел [3, с.126].

Таблиця 1

Елементи бенмаркінгу в системі фінансової безпеки

Фінансовий менеджмент	Фінансовий потенціал	Рівень фінансової безпеки
Ефект фінансового левериджу	Фінансовий потенціал стійкості	Абсолютна фінансова безпека
	Фінансовий потенціал ефективності	Нормальна фінансова безпека
Рівень операційного левериджу	Фінансовий потенціал розвитку	Нестійкий рівень безпеки
		Критичний рівень безпеки
		Кризовий рівень безпеки

Звідси випливає наскільки важливим є вимірювання ефекту фінансового левериджу та рівня операційного левериджу.

Ефект фінансового левериджу характеризує скільки приріст власного капіталу на одиницю всього капіталу за рахунок використання позик.

$$EFL = \frac{PK}{BK} (P_a - r_n), \quad (1)$$

де PK - позиковий капітал;

BK - власний капітал;

P_a - рентабельність активів (співвідношення чистого прибутку суб'єктів господарювання до активів);

r_n - процентна ставка, %.

Ефект фінансового левериджу показує наскільки рентабельність власного капіталу перевищує рентабельність загального капіталу суб'єкта господарювання. Ефект фінансового важеля полягає у тому, що потрібно використовувати капітал, так щоб прибуток перевищував відсотки за позиками, тільки тоді можна говорити про фінансову безпеку діяльності.

Операційний леверидж характеризує наскільки зміниться прибуток, якщо виручка зміниться на 1%.

$$R_{ол} = \frac{\text{Виручка} - \text{Змінні витрати}}{\text{Прибуток до сплати податку на прибуток та відсотків за кредит}} \quad (2)$$

Чим вищий рівень операційного левериджу, тим вища частка постійних витрат, тим вищий відсоток зміни прибутку, при певному відсотку зміни виручки.

Фінансовий та операційний леверидж тісно пов'язані, вони характеризують ризики які виникають з обслуговування боргу, це сплата відсотків за кредит, які відносяться до постійних витрат, а при збільшенні частки позикового капіталу підвищується і рівень операційного левериджу. При збільшенні виручки суб'єкти господарювання можуть планувати більше позик, при підвищенні виручки високий рівень операційного-фінансового левериджу забезпечує зростання кінцевого результату.

Фінансовий потенціал суб'єктів господарювання визначає конкурентоздатність, можливості ділового співробітництва, оцінює наскільки гарантовані економічні інтереси суб'єктів господарювання у фінансовому і виробничому відношенні на основі аналізу умов зовнішнього середовища функціонування [2, с. 110].

При оцінці фінансового потенціалу стійкості розраховуються показники фінансової стійкості, оборотні кошти, запаси, витрати. Оцінка фінансового потенціалу ефективності здійснюється за допомогою показників рентабельності активів та капіталу. Фінансовий потенціал розвитку передбачає використання моделі росту приростів, «золотого правила фінансування» тощо [2, с.110].

Методи аналізу фінансового потенціалу суб'єктів господарювання дають можливість оцінити фінансову стійкість та незалежність суб'єктів господарювання, нейтралізація ризиків і загроз внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування. Попередити та нейтралізувати ризики та загрози, які вже виникли. Для вимірювання рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання застосовують методи: моніторингу основних соціально-економічних показників та співставлення їх із граничними значеннями, функціонально-ситуаційний підхід, статистичний аналіз, методи теорії штучних нейронних мереж.

Фінансова безпека суб'єктів господарювання є процесом, що постійно розвивається, так і бенчмаркінг є процесом виявлення та впровадження кращих методів управління фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання. Саме застосування елементів бенчмаркінгу таких як оцінка рівня фінансової безпеки, застосування ефекту фінансового левериджу та рівня операційного левериджу, фінансового потенціалу та впровадження їх в свою діяльність, забезпечать відрив від конкурентів, завоювання лідерства в своїй галузі діяльності, вчасну нейтралізацію ризиків і загроз, складання

плану дій в певний ситуаціях, що в свою чергу гарантує фінансову безпеку суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел

1. Ліпкан В.А. Національна безпека України : навчальний посібник / В.А. Ліпкан - К.: Кондор, 2008. - 552 с.
2. Мойсеєнко І.П. Методи аналізу фінансового потенціалу підприємства // Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції «Реструктуризація доходів державного бюджету в системі антикризового управління фінансовою системою». - Львів: ЛьвДУВС, 2011. -С. 109-112.
3. Поповіченко Ю.А. Дослідження проблем моніторингу фінансової безпеки суб'єктів господарювання // Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції «Реструктуризація доходів державного бюджету в системі антикризового управління фінансовою системою». -Львів: ЛьвДУВС, 2011. - С. 124-127.

Annotation. Bench marking impact on the financial safety of economic players has been analysed in the article. There have been proposed bench marking elements in the determination of financial safety level and use of financial capacity.

Key words: financial safety, economic player, bench marking, financial capacity, operating and financial leverage, financial safety level.

УДК 330.341.1:854

О.Г. Мачтакова, аспірант, Одеський державний економічний університет, м. Одеса

ОСНОВНІ НАПРЯМИ СТРАТЕГІЧНИХ ЗМІН НА ПІДПРИЄМСТВАХ ОЛІЙНО-ЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

В статті зроблено аналіз загальних техніко-економічних характеристик олійно-жирової галузі України та вказані основні напрями стратегічних змін, які вимушені проводити підприємства у зв'язку із глобалізаційними процесами в світі та посиленням конкуренції.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкурентні переваги, продукція глибокого рівня переробки, якість, концентрація виробництва, стратегічні зміни, сировинна база, диверсифікація виробництва.